

Egon Schiele művészete és az orvostudomány

Frank J. Erbguth: Egon Schiele and Dystonia. In: Bogousslavsky J, Hennerici MG, Bänzner H, Bassetti C (eds): *Neurological Disorders in Famous Artists – Part 3. Front Neurol Neurosci* ; Apud Univadis, 28. 09. 2022

Kulcsszavak: orvostörténet, művészettörténet, infotainment, Egon Schiele, Ausztria

Forrás Internet-helye:

<https://www.univadis.de/viewarticle/egon-schiele-ein-maler-grotesker-posen-inspiriert-durch-fotos-von-dystonie-und-hysterie?id=0468d6c7-77ea-3cb4-ae09-d663a14f0a8e&s1=news> , http://ezredveg.vasaros.com/html/2009_02/09023.html

Prof. Dr. Frank J. Erbguth, a müncheni neurológiai klinika orvosigazgatója szerint **Egon Schiele** életműve pszichiátriai és orvostörténeti nézőpontból is igen tanulságos.

Igazi provokátor volt. A bécsi művészeti akadémia hallgatójaként összetűzésbe került Christian Griepenkerl professzorral, akit annyira feldühített, hogy ezt vetette oda neki: „Téged maga az ördög fingott az osztályomba!” [N. B. Griepenkerl volt az, aki 1908-ban eltanácsolta Hitlert a művészeti akadémiáról. – a szerk.] Két év múlva otthagya az akadémiát és létrehozta a *Neukunstgruppe*-t. Miután Gustav Klimt bevezette a bécsi szecesszió körébe és 1909-ben tizenkilenc évesen kiállíthatott a *Kunstschau*-n, ahol többek között Edvard Munch és van Gogh is jelen volt, 1910-ben szakított a szecesszióval és az expresszionizmus felé fordult. Ne szépítsuk a dolgokat, az „ocsmányság” specialistája lett. Gyakran ábrázolt eltorzult, elcsavarodott, groteszk alakokat, amilyenek disztónia esetén fordulnak elő. Egy 1910-ben készült fényképen Schiele úgy fordítja el a nyakát, mintha ferdenyakú lenne, a halálos ágyán készült felvétel pedig úgy hat, mintha beállították volna: balkeze a feje mögött, jobb keze a mellén. Jóllehet erre nincs bizonyíték, de felmerült a feltételezés, hogy disztóniában szenvedett.

Freud korában a neurológiai és pszichiátriai megbetegedéseket széles érdeklődés övezte. Egész Európában és Bécsben is divatja volt az eltorzult testeket ábrázoló képeknek, amelyek felkeltették az értelmiségiek és művészek érdeklődését. 1880-ban a párizsi neurológiai klinika elindította az „*Iconographie Photographique de la Salpêtrière*“ c. folyóiratot, amelyben egyebek között a disztónia és a hisztéria nők körében való megnyilatkozásait mutatták be. Ennek akkora sikere volt, hogy később folytatást indítottak „*Nouvelle Iconographie de la Salpêtrière: Clinique des Maladies du Système Nerveux*“ címen. Ez alkalommal már a férfiak körében megnyilvánuló neurológiai megbetegedésekről volt szó. Bizonyos jelek szerint Schiele mindkét folyóiratot ismerte és ezek hatására 1910-ben, fordulata évében engedélyt kért és kapott egy orvosbarátjától, hogy rajzokat készítsen a bécsi egyetemi nőgyógyászati klinika pácienseiről.

A torz formák azonban nyilvánvalóan nem csupán a traumatizált individuum artikulációjával függnek össze. Egy kutató szerint Schiele piaci megfontolásból szakított a tradicionális esztétikával. Olyan mecénásokat vett célba, akik torkig voltak a szecesszióval és a „friss vért” képviselő fiatal művészeket karolták fel. Hasonló stratégiát követett Oskar Kokoschka és Max Oppenheimer is. Felismerték, hogy a báj és a kecsesség nem alkalmas arra, hogy kifejezze a modern világgal szembeni pimaszságukat.